

ЗАКОН

О ДВОРСКОМ КОМПЛЕКСУ НА ДЕДИЊУ У БЕОГРАДУ

Члан 1.

Овим законом уређује се статус, заштита, коришћење, одржавање и друга питања од значаја за Дворски комплекс на Дедињу у Београду (у даљем тексту: Дворски комплекс).

Члан 2.

Дворски комплекс је јединствена и недељива имовинскоправна целина, која се састоји од Старог двора и Белог Двора, са парком и шумом која их окружује, свих зграда и осталих непокретности које се налазе унутар граница културног добра Дворског комплекса, као и свих покретних ствари које се у њима налазе.

Актом Владе утврђује се Дворски комплекс као културно добро.

Саставни део акта Владе из става 2. овог члана представља и списак покретних ствари од посебног културног и историјског значаја које се налазе у Дворском комплексу.

Члан 3.

Дворски комплекс је добро од општег интереса у државној својини и представља културно добро од изузетног значаја.

Сагласно пропису којим се уређују културна добра, списак покретних ствари које се налазе у Дворском комплексу из члана 2. став 3. овог закона доставља се Народном музеју у Београду, а евиденција о библиотечкој и архивској збирци Народној библиотеци Србије и Архиву Србије.

На Дворском комплексу не може се одржајем стећи право својине.

Члан 4.

Дворски комплекс, без заштићене околине, може се без накнаде уступити на дугорочно коришћење садашњем кориснику одређеном одлуком Савезне владе Е.п. бр. 132 од 12. јула 2001. године (у даљем тексту: корисник) о чему, на основу акта Владе, Република Србија и корисник закључују уговор.

Корисник користи Дворски комплекс са пажњом доброг домаћина и у складу са прописима којима се уређује заштита културних добара.

Начин коришћења, чувања, заштите и одржавања Дворског комплекса ближе уређује Влада уредбом.

Члан 5.

Дворски комплекс је отворен за грађане.

Начин организовања посета и обилазака уређује се уредбом из члана 4. став 3. овог закона.

Члан 6.

У складу са уредбом из члана 4. став 3. овог закона Бели двор се може повремено користити за боравак страних државника и представника

међународних организација, као и за одржавање скупова и састанака за потребе Републике Србије и друге потребе када је то од посебног државног интереса.

Члан 7.

Република Србија, као власник Дворског комплекса, обезбеђује средства у буџету Републике Србије за следеће намене:

1) физичко-техничко обезбеђење и противпожарна заштита Дворског комплекса;

2) спровођење утврђених мера техничке заштите Дворског комплекса у складу са законом којим се уређују културна добра (радови на конзервирању, рестаурирању, реконструкцији, ревитализацији и презентацији културног добра);

3) инвестиционо одржавање:

- извођење радова на поправци или замени кровне конструкције, кровног покривача и других делова крова;

- радови на поправци или замени дотрајалих подова, плафона и зидова;

- радови на поправци или замени фасаде;

- радови на замени инсталација, постројења и уређаја;

4) текуће одржавање:

- извођење радова на одржавању парковско-шумских површина и интерних саобраћајница Дворског комплекса;

- извођење радова који одржавају зграде Дворског комплекса на задовољавајућем нивоу употребљивости, као што су: молерско фарбарски радови, сервисирање, ремонт и поправке инсталација, постројења и уређаја, замена облога, замена санитарија, замена радијатора и други слични радови;

5) трошкови електричне енергије и воде који су у функцији реализације физичко-техничког обезбеђења и текућег одржавања Дворског комплекса из тачке 4) овог члана (утрошак електричне енергије за спољну расвету, утрошак воде за текуће одржавање парковско-шумских површина и слично).

Средства за трошкове који настају коришћењем Дворског комплекса ради задовољења сопствених потреба корисника обезбеђује сам корисник.

Члан 8.

О спровођењу мера заштите Дворског комплекса као културног добра старају се одговарајуће централне установе заштите културних добара у Републици Србији.

Члан 9.

Списак покретних ствари из члана 3. став 2. овог закона доставиће се Народном музеју у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона, а евиденција библиотечке и архивске збирке Народној библиотеци Србије и Архиву Србије у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 10.

Влада ће донети уредбу из члана 4. став 3. овог закона у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 11.

Уговор из члана 4. став 1. овог закона закључиће се у року од 15 дана од дана ступања на снагу уредбе из члана 4. став 3. овог закона.

По закључењу Уговора из става 1. овог члана престаје да важи Уговор закључен између Краљевског дома Карађорђевића и Савезне Републике Југославије, од 3. августа 2001. године.

Члан 12.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење закона садржан је у одредби члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује систем у области културе и заштите културних добара.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Анализа садашњег стања

Дворски комплекс на Дедињу у Београду уступљен је 2001. године на коришћење Александру Петра II Карађорђевићу, Одлуком Савезне владе о давању на коришћење Белог и Старог двора Е.П. бр. 132. од 12. јула 2001. године, а на основу које је закључен Уговор о коришћењу комплекса Белог и Старог Двора на Дедињу између Савезне Републике Југославије и Краљевског дома Карађорђевића 3. августа 2001. године.

Одлуком Владе о утврђивању Дворског комплекса на Дедињу у Београду за споменик културе („Службени гласник РС”, број 11/10) Дворски комплекс на Дедињу у Београду, са покретним стварима у њему које су од посебног културног и историјског значаја, утврђен је за споменик културе. Споменик културе чине: 1) архитектонски објекти дворског комплекса - Сламната кућа, Краљев двор са објектом дворске кухиње, Капела Св. Андреја, Зграда дворског економата, Зграда дворске страже, Зграда дворске жандармерије и Бели двор са објектима кухиње и гараже; 2) дворски парк (површине око 15 хектара) са пратећим објектима и мобилијаром - Бели павиљон, Концертна тераса и Базен-водено огледало; и 3) дворски мобилијар и збирке уметничких дела - Збирка дела европског сликарства, Збирка дела југословенских уметника, Збирка југословенске скулптуре, Колекција тепиха и таписерија, Колекција предмета од сребра, Колекција порцелана и стакла, Колекција намештаја и Библиотека. Овом Одлуком утврђена је заштићена околина споменика културе, као и мере заштите споменика културе и његове заштићене околине. Споменик културе - Дворски комплекс налази се у оквиру просторне културно-историјске целине „Топчидер”, која је одлуком Скупштине Социјалистичке Републике Србије, број: 150 од 26. новембра 1987. године, утврђена за културно добро од изузетног значаја („Службени гласник СРС”, број 47/87). Доношењем Одлуке је, у складу са законом којим се уређује заштита културних добара, утврђен статус непокретног културног добра Дворског комплекса на Дедињу у Београду и обезбеђена његова заштита само са аспекта заштите непокретног културног добра.

Проблеми које закон треба да реши

Нема сумње да је Дворски комплекс на Дедињу у Београду добро од општег интереса од значаја за Републику Србију. Дворски комплекс је од изузетног значаја како због својих историјских, тако и због архитектонских и других особености.

Како је Дворски комплекс као културно добро заштићен по општим одредбама закона којим се уређује заштита културних добара, а осим тога у овом тренутку, изван свеобухватне регулације када су у питању коришћење, управљање и друга важна питања од значаја за Дворски комплекс, предложени закон потребно је усвојити како би се на једном месту, јасно и целовито, решила сва питања од значаја за статус, заштиту, коришћење, управљање и друга важна питања од значаја за Дворски комплекс. Упоредноправно је

уобичајено да се сва ова питања регулишу посебним законом, односно другим актом адекватног значаја (нпр. Румунија, Бугарска, Шпанија, итд.).

Циљ који се доношењем закона постиже

Циљ који се доношењем закона постиже је стварање адекватног правног оквира за регулисање статуса, заштите, коришћење, одржавање и друга питања од значаја за Дворски комплекс на Дедињу у Београду.

Разматране могућности да се проблем реши и без доношења прописа

У току анализе разматрано је неколико релевантних могућности:

- status quo - непостојање прописа којим се уређује статус, заштита, коришћење, одржавање и друга питања од значаја за Дворски комплекс на Дедињу у Београду;

- доношење посебног закона који би у потпуности регулисао ово питање.

Прва опција није била одржива из разлога што више није било могуће обезбедити адекватан статус, заштиту, коришћење и одржавање Дворског комплекса на Дедињу у Београду, без адекватног законског оквира, што је потврдило потребу за доношење посебног закона којим би се у потпуности и на јединствен начин уредио статус, заштита, коришћење, одржавање и друга питања од значаја за Дворски комплекс на Дедињу у Београду.

Зашто је доношење прописа најбољи начин за решавање проблема

Како је Дворски комплекс, у овом тренутку, изван прецизне свеобухватне регулације, а имајући у виду његов значај као добра од изузетног националног и културног значаја, доношење посебног закона је неопходно како би се на једном месту, јасно и целовито, решила сва питања од значаја за статус, заштиту, коришћење, управљање и друга важна питања од значаја за Дворски комплекс. Упоредноправно је уобичајено да се сва ова питања регулишу посебним законом, односно другим актом адекватног значаја (нпр. Румунија, Бугарска, Шпанија, итд.).

III. ОСНОВНИ ПРАВНИ ИНСТИТУТИ И ПОЈЕДИНАЧНА РЕШЕЊА

Предложеним законом о Дворском комплексу на Дедињу у Београду уређује се статус, заштита, коришћење, одржавање и друга питања од значаја за Дворски комплекс на Дедињу у Београду (у даљем тексту: Дворски комплекс)

Одредбама члана 2. утврђује се да је Дворски комплекс јединствена и недељива имовинскоправна целина и прецизира да се састоји од Старог и Белог двора са парком и шумом која их окружује, свих зграда и осталих непокретности које се налазе унутар граница културног добра као и свих покретних ствари које се у њима налазе. Овим одредбама прецизира се утврђивање Дворског комплекса као културног добра актом Владе, чији саставни део је и списак покретних ствари од посебног културног и историјског значаја које се налазе у Дворском комплексу.

Одредбама члана 3. утврђује се да је Дворски комплекс као добро од општег интереса у државној својини и да представља културно добро од изузетног значаја. Овим одредбама прописано је да се списак покретних ствари које се налазе у Дворском комплексу у Београду, сагласно пропису којим се уређују културна добра, а који се доставља Народној музеју у Београду, Народној библиотеци Србије и Архиву Србије. Посебно је прецизирано да се право својине на Дворском комплексу не може стећи одржајем.

Одредбама члана 4. уређује се могућност уступања на дугорочно коришћење без накнаде садашњем кориснику, као и да се о томе на основу акта Владе закључује уговор, утврђује обавеза корисника да Дворски комплекс користи са пажњом доброг домаћина и у складу са прописима којима се уређује заштита културних добара, а да Влада уредбом ближе уређује начин коришћења, чувања, заштите и одржавања Дворског комплекса.

Одредбама члана 5. утврђена је доступност Дворског комплекса, односно прописано је да је отворен за грађане, а да ће се начин организовања посета и обилазака уредити уредбом из члана 4. став 3. Предлога закона.

Повремено коришћење Белог двора за боравак страних државника и представника међународних организација, као и за одржавање скупова и састанака за потребе Републике Србије и друге потребе када је то од посебног државног интереса, прописано је одредбом члана 6. Предлога закона.

Чланом 7. утврђене су намене за које Република Србија, као власник Дворског комплекса, обезбеђује средства у буџету Републике Србије, као и да средства за трошкове које настају коришћењем Дворског комплекса ради задовољења сопствених потреба корисника обезбеђује сам корисник.

Према одредби члана 8. одговарајуће централне установе заштите културних добара у Републици Србији се старају о спровођењу мера заштите Дворског комплекса као културног добра.

Обавеза и рокови за достављање списка покретних ствари из члана 3. став 2. Предлога закона Народном музеју, односно евиденција библиотечке и архивске збирке Народној библиотеци Србије и Архиву Србије утврђена је чланом 9. Предлога закона.

Рок за доношење подзаконског прописа за спровођење овог закона, односно уредбе из члана 4. став 3. Предлога закона, утврђен је у члану 10. Предлога закона.

Закључење уговора из члана 4. став 1. Предлога закона, као и престанак важења Уговора закљученог између Краљевског дома Карађорђевића и Савезне Републике Југославије, од 3. августа 2001. године, по његовом закључењу, регулисано је чланом 11. Предлога закона.

Одредбом предложеног члана 12. прописано је да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије у 2011. години.

Потребно је напоменути да су Држава СРЈ - Савезно министарство правде - Савезна дирекција за имовину СРЈ и Краљевски дом Карађорђевића закључили Уговор о коришћењу комплекса Белог и Старог двора на Дедињу, заведен под бројем 1/0-02-0301/0008-2001 од 3. августа 2001. године.

Обавеза финансирања Комплекса Белог и Старог двора на Дедињу прешла је на Републику Србију, као правног следбеника СРЈ, сходно Закону о потврђивању Споразума о питањима сукцесије („Службени лист СРЈ - Међународни уговори”, број 6/02).

Министарство културе је од 2005.-2011. године издвајало средства за ову намену, а у складу са важећим законима о буџету, према следећем распореду:

2005 - 120.000.000,00 динара

2006 - 135.000.000,00 динара

2007 – 90.000.000,00 динара

2008 - 20.000.000,00 динара

2009 - 20.000.000,00 динара

2010 - 30.000.000,00 динара

2011 - 30.000.000,00 динара.

Овим законом регулисаће се сви аспекти који се односе на статус, заштиту, коришћење, одржавање и друга питања од значаја за Дворски комплекс на Дедињу у Београду, а нарочито уредити начин финансирања, тако што се јасно разграничавају обавезе корисника у обезбеђивању средстава за трошкове коришћења Дворског комплекса ради задовољења сопствених потреба, од обавезе Републике Србије, као власника Дворског комплекса, у обезбеђивању средстава у буџету Републике Србије за намене које су таксативно наведене у члану 7. став 1. Предлога закона.

Имајући у виду наведено, може се закључити да ће се решењима садржаним у Предлогу закона смањити буџетски расходи и издаци за наредне две године, те ће у складу са тим у буџету Републике Србије средства бити планирана према реалним параметрима.